

Z Instytutu Zoologicznego UMCS w Lublinie
i z Oddziału Lubelskiego Zakładu Ochrony Przyrody PAN
Dyrektor: prof. dr Konstanty Strawiński
Kierownik: prof. dr Konstanty Strawiński

Zdzisław CMOLUCH

Rzadkie gatunki ryjkowców (*Coleoptera-Curculionidae*)
ze wschodnich terenów Lubelszczyzny.

Редкие виды *Curculionidae* (Col.) восточных районов
Люблинского воссоединения

Rare Species of *Curculionidae* (Col.) from the Eastern Territories
of the Lublin District

Lubelszczyzna należy do terenów Polski stosunkowo mało zbadanych pod względem fauny ryjkowców. Poza dwiema pracami Tennenbauma (16, 17) omawiającymi badania z okolic Zwierzyńca nie znalazłem żadnych danych.

W niniejszej pracy zawarta jest część wyników badań prowadzonych w 1956 r. nad fauną ryjkowców wschodnich terenów Lubelszczyzny.

Z 15 omawianych gatunków *Apion ergenense* Becker nie był dotychczas notowany na obszarze Polski, zaś 12 następnych nie było podawanych z terenów Lubelszczyzny, i są to: *Diodorrhynchus austriacus* Oliv., *Apion obliquum* Schilsky, *A. detritum rumanicum* Wagn., *Otiorrhynchus laevigatus* Fabr., *Ot. conspersus* Germ., *Ot. velutinus* Germ., *Peritelus leucogrammus* Germ., *Rhyncolus angusticollis* Reitt., *Sibinia tibialis* Gyll., *Scleropterus serratus* Germ., *Ceuthorrhynchus (Sirocalus) quercicola* Payk., i *C. magnini* Hoffm., a pozostałe dwa, jak *Dorytomus nordenskiöldi* Fst. i *Apion punctirostre* Gyll. wymienione zostały z okolic Lublina (12) i Zwierzyńca (16).

Wykazanie tych 15 gatunków uzupełnia dotychczasowe wiadomości o ich rozszedzeniu i przesuwaniu się granic zasięgów. Wśród nich występowały elementy faunistyczne pontyjskie, pseudopontyjskie, pontomedyterrańskie, górskie i północne.

Przykładem elementów faunistycznych pontyjskich (4, 5, 13, 15, 21, 22) są: *Apion oblivium* Schilsky, *A. detritum rumaniacum* Wagn., *Otiorrhynchus conspersus* Germ., *Rhyncolus angusticollis* Reitt. i *Sibinia tibialis* Gyll., a elementem pseudopontyjskim (5) *Otiorrhynchus velutinus* Germ. Do elementu pontomedyterrańskiego (5) zaliczane są *Otiorrhynchus laevigatus* Fabr. i *Peritelus leucogrammus* Germ., ponadto podawane ogólne rozszedlenie geograficzne (3,21) dla *Apion punctirostre* Gyll. i *Ceuthorrhynchus (Sirocalus) quercicola* Payk. wskazuje, że gatunki te, być może, należy włączyć do wyżej wymienionej grupy. *Scleropterus serratus* Germ. reprezentuje grupę górską (21), a *Dorytomus nordenskiöldi* Fst., uważany jest za element faunistyczny północny (12).

Z powyższej analizy zoogeograficznej wynika, że wyraźny wpływ na skład faunistyczny Lubelszczyzny mają elementy południowo-wschodnie (pontyjskie) i pontomedyterrańskie, natomiast gatunki górskie i północne reprezentowane są nielicznie.

Lubelszczyzna, zwłaszcza tereny południowo-wschodnie, stanowi obszar w którym krzyżują się wpływy różnych elementów faunistycznych i nadają jej swoiste piętno zoogeograficzne.

Zebrany materiał pochodzi głównie z roślinnych zbiorowisk kserotermicznych: Gródka (pow. Hrubieszów), Łabuń (pow. Zamość), rezerwatu Stawska Góra w powiecie chełmskim, w których przeprowadzane są systematyczne badania faunistyczne, a także z przygodnych połowów z miejscowości: Żdzanne i Wierzchowiny w pow. krasnostawskim, Wandzin (pow. Lubartów) oraz Zemborzycze k. Lublina.

W zbiorowiskach kserotermicznych Gródka i Łabuń występują fragmenty roślinności stepowej, które reprezentowane są między innymi przez *Cytisus albus* Hacq., *Echium rubrum* Jacq., *Astragalus onobrychis* L., *Cerasus fruticosa* (Pall.).

Opis florystyczny terenów Gródka został podany przez Fijałkowskiego (1), zaś zbiorowiska kserotermiczne Łabuń są obecnie w stadium opracowywania.

Panu Profesorowi Dr Stanisławowi Smreczyńskiemu za sprawdzenie i oznaczenie ryjkowców składam serdeczne podziękowanie.

Przegląd systematyczny gatunków¹⁾

1. *Diodyrhynchus austriacus* Oliv. Jeden egzemplarz złowięm 17. V. 1956 r. w młodym lesie sosnowym w Wierzchowinach k. Chełma Lubelskiego.

¹⁾ Układ systematyczny i terminologię podaję wg. katalogu Winklera (21).

W dostępnym mi piśmiennictwie bliższych danych dotyczących rozmieszczenia tego gatunku nie znalazłem, jedynie Winkler (21) wymienia go z terenu Europy i Azji Mniejszej.

2. *Apion oblivium* Schilsky. Gatunek ten, uważany za element faunistyczny pontyjski, zebrałem w trzech różnych biotopach kserotermicznych w Gródku n. Bugiem w dn. 27. VII. 1 okaz i 28. VIII. 1956 r. 6 okazów.

W Polsce znany w okolicach Krakowa (13) i Przemyśla (20). Poza tym podawany był z Zaleszczyk przez Tenenbauma (18) i Smreczyńskiego (10), a Horion (4) wymienia go z terenów górzystych Europy środkowej, Górnej Bawarii i Marchii Brandenburskiej.

A. oblivium Schilsky jest najbliższym sąsiadem *A. atomarium* Kirby, z którym może dawać mieszańce międzygatunkowe (H. Wagner i A. Hoffmann). Wyjaśnienie jednak tego zjawiska wymaga specjalnych badań.

3. *Apion detritum rumaniacum* Wagn. Jedyny okaz znajdujący się w moim zbiorze znaleziony został 16. IX. 1952 r. na skraju lasu w Wandzinie.

Gatunek ten uważany jest za bardzo rzadki dla Polski, a charakterystyczny dla Podola. Kuntze i Noskiewicz (5) wymieniają go z Zaleszczyk i Jagielnicy. Notowany jest również w okolicach Warszawy i kilku miejscowościach z woj. kieleckiego (14), ponadto Reitter (7) podaje go z Głogowa na Śląsku. Znany z Francji, Marchii Brandenburskiej, Rumunii i Bukowiny.

Smreczyński (14) powołując się na pogląd Wagnera z r. 1935, uważa, że *Apion rumaniacum* Wagn. jest wschodnio-europejską rasą *A. detritum* Rey.

4. *Apion punctirostre* Gyll. Gatunek ten zbierałem w Łabuniach na polanie leśnej porosłej roślinnością kserotermiczną o charakterze stepowym: 20. V. 1 okaz, 14. VI. 1 okaz, 11. VII. 1956 r. 3 okazy; w Gródku na zboczu śródpolnym 21. IX. 1956 r. 1 okaz i w Starym Lesie k. Zemborzyc 6. V. 1956 r. 1 okaz.

W Polsce podawany z Obroczy k. Zwierzyńca (16), z Uniejowa-Rędziny, Tunelu i Marchocic (14). Wykazane powyżej miejscowości są ogniwem wiążącym między znanymi stanowiskami na Ukrainie i w Saksonii.

Winkler (21) wymienia go z Europy środkowej, Kaukazu i Azji Mniejszej, Reitter (7) z Saksonii i Marchii Brandenburskiej.

5. *Apion ergenense* Becker. Gatunek nowy dla fauny Polski. Łowiłem go w trzech zbiorowiskach kserotermicznych Lubelszczyzny: 1) w Gródku n. Bugiem na stoku przy łące — 13. VI., 10. VII., 14. VIII. 1956 r. 4 okazy, na stoku dochodzącym dolną krawędzią do brzegu rzeki

Bugu 10. VII. 1956 r. 4 okazy, na dwóch stokach śródpolnych — 10. VII. 1956 r. 2 okazy; 2) w Łabuniach na polanie śródleśnej 20. V., 11. VII. 1956 r. 4 okazy; 3) w rezerwacie Stawska Góra na *Astragalus onobrychis* L. z której zbierałem tego owada od czerwca do sierpnia 1957 r.

We wszystkich tych biotopach *A. ergenense* Becker występował na traganku długokwiatowym (*Astragalus onobrychis* L.) i traganku szerokolistnym (*Astragalus glycyphyllos* L.). Liście, a także młode pędy były uszkodzane. Uszkodzenia te miały postać okrągłych wyżerek (plamek), które koncentrowały się w dużej ilości na spodniej stronie liści, gdzie również spotykałem liczne chrząszcze.

Gatunkowi temu towarzyszył *Apion astragali* Payk., z którym jest najbardziej spokrewniony *A. ergenense* Becker, a ponieważ literatura kluczowa nie uwzględnia tego gatunku, przeto uważam za stosowne podać pewne szczegóły morfologiczne. *Apion ergenense* Becker (Rys. 1) różni się od *A. astragali* Payk. (Rys. 2) między innymi następującymi cechami; jest bardziej wysmukły, oczy ma mniej wypukłe, przedplecze jest słabiej zwężone w części przedniej, pokrywy w części tylnej nie są tak wyraźnie rozszerzone, a ich barwa jest zielona z wyraźnym połyskiem metalicznym (u *A. astragali* barwa ciemno-niebieska).

Ryc. 1. *Apion ergenense* Becker
(obok wielkość naturalna)

Ryc. 2. *Apion astragali* Payk (obok wielkość naturalna)

W dostępnym mi piśmiennictwie danych dotyczących rozmieszczenia tego gatunku nie znalazłem.

6. *Otiorrhynchus laevigatus* Fabr. Jeden okaz złowiłem 22. IX. 1956 r. na polanie śródleśnej w pobliżu Łabuń.

Jest to gatunek nizinny, podawany z okolic Przemyśla. Najbliższym wschodnim stanowiskiem jest Tarnopol, Gaje (11). Znany jest z Francji, Szwajcarii i Niemiec. Gatunek ten uważany jest za element pontomedyterrański (5).

7. *Otiorrhynchus conspersus* Germ. Gatunek ten zebrałem 27. VII. 1956 r. w Gródku na urwistym zboczu stykającym się z rzeką Bugiem. (1 okaz).

Kuntze (5), wg. Smreczyńskiego i Trelli, wymienia go z Ojcowa i Przemyśla. Reitter (17) z Turyngii, Harzu, Moraw i Czech.

O. conspersus Germ. uważany jest za element faunistyczny stepowy (15). Kuntze i Noskiewicz (5), zaliczają go do pseudopodolskich, Winkler (21) do pontyjskich.

8. *Otiorrhynchus velutinus* Germ. Zbierałem go 13. VI. 1956 r. w Gródku na południowym skłonie przy torze kolejowym (2 okazy) i zboczu trawiastym śródpolnym (dwa okazy).

W Polsce został podany z Krzyżanowic n. Nidą (14). Znany z Tarnopola i Wiednia (11), Niemiec, Belgii, płd. Europy, Kaukazu, Azji Środkowej i Syberii. Wykazany ponadto z obszarów stepowych (15) i zaliczany do elementów faunistycznych podolskich (5). Uważany jest za gatunek pseudopontyjski.

9. *Peritelus leucogrammus* Germ. Na badanym terenie występował dość licznie w czterech różnych biotopach kserotermicznych w Gródku n. Bugiem: 1) na zboczu przy łące, z dominującą w partii dolnej *Cytisus albus* Hacq., w górnej *Cerasus fruticosa* (Pall.) — 19. V. 3 okazy, 13. VI. 10 okazów, 10. VII. 1 okaz i 28. VIII. 1956 r. 3 okazy; 2) na urwistym zboczu, przy torze kolejowym, z dominującą *Salvia nemorosa* L. — 10. VII. 1956 r. 2 okazy; 3) na stoku bezpośrednio stykającym się z rzeką Bugiem — 10. VII. 1 okaz, i 28. VIII. 1956 r. 18 okazów; 4) na zboczu śródpolnym — 13. VI. 1956 r. 2 okazy.

Smreczyński (14) wymienia go z Gór Pieprzowych, Buska Zdroju, Welcza, Grabowca i Lisiniec. Znany z Francji, Niemiec, Grecji, Azji Mniejszej i Podola (2). Według Kuntzego i Noskiewicza (5) jest to gatunek pseudopodolski, a pod względem swego rozmieszczenia geograficznego zbliżony do elementu pontomedyterrańskiego.

10. *Rhyncolus angusticollis* Reitt. Dwa egzemplarze tego gatunku zebrałem 28. I. 1956 r. w Żdżannym w wypróchniałej wnęce samotnie rosnącej lipy, na wysokości jednego metra od powierzchni ziemi. W drewnie widoczne były liczne chodniki prawdopodobnie wydrążone przez tego owada.

Gatunek rzadki i mało znany, pod względem zoogeograficznym uważany jest za element południowo-wschodni. W Polsce, po raz pierwszy, wykazany z okolic Warszawy (9). Voss (22) podaje go z Krymu. Nowe stanowisko *R. angusticollis* Reitt. stanowi niejako pomost między istniejącą, wyżej wspomnianą, dyzjunkcją faunistyczną.

11. *Dorytomus nordenskiöldi* Fst. Znalazłem ten gatunek 20. I. 1956 r. (1 okaz) i 23. I. 1956 r. (1 okaz) w lesie liściastym z niewielką domieszką

sosny k. Żdzannego podczas pobierania prób ze ściółki. Próby pobierane były w partii lasu (około 200 m. szerokości) stykającej się z polami uprawnymi.

Gatunkowi temu towarzyszyły *Dorytomus dejeani* Faust (5 okazów), *D. tortix* L. (3 okazy) i *D. affinis* Payk. (13 okazów).

Dorytomus nordenskiöldi Fst. wymieniany był z okolic Krakowa i Jastkowa k. Lublina (12); pod względem zoogeograficznym uważany jest za gatunek pospolitszy dla obszarów północnych, zaś dla terenów środkowej i południowej Europy bardzo rzadki.

12. *Sibinia tibialis* Gyll. 13. VI. 1956 r. w Gródku n. Bugiem złowiłem jeden okaz na zboczu silnie nasłonecznionym, gdzie rośla *Silene otites* (L.) Wib. Z rośliny tej Wagner (14) zbierał wyżej wymieniony gatunek w Siekierkach n. Odrą.

Notowany w okolicach Krakowa (10), znany jest z Rosji południowej, Węgier, Siedmiogrodu, Bukowiny, Marchii Brandenburskiej i Francji. Gatunek pontyjski, żyje w zbiorowiskach kserotermicznych, rzadko spotykany w Polsce.

13. *Scleropterus serratus* Germ. Łowiłem go 20. V. 1956 r. na polanie śródleśnej w Łabuniach k. Zamościa (1 okaz). Obecność jego na tym terenie prawdopodobnie wiąże się z bliskim sąsiedztwem i wpływem Roztocza.

Notowany z okolic Ojcowa (6) i Przemyśla (19). Znany z Bawarii, Francji, i Węgier.

14. *Ceuthorrhynchus (Sirocalus) quercicola* Payk. Rzadki ten gatunek znalazłem 13. VI. 1956 r. w Gródku na stromym zboczu nad rzeką Bugiem (1 okaz).

Hoffmann (3) wymienia go z Francji, Europy środkowej i śródziemnomorskiej, Szwecji, Holandii, Anglii, Kaukazu i Szwajcarii. Żyje na *Fumaria officinalis* L.

15. *Ceuthorrhynchus magnini* Hoffm. Dwa okazy tego gatunku zbierałem 20. V. 1956 r. na polanie śródleśnej w Łabuniach.

Smreczyński (13) wykazał go z Ciężkowic k. Tarnowa, okolic Krakowa, Pienin i Nowej Góry, a Hoffmann (2) w 1939 r. opisał go i wymienił z terenów Francji. Żyje na *Stachys recta* L. Roślina ta dość licznie rośla na tej polanie.

PISMIENICTWO

1. Fijałkowski D.: Zbiorowiska kserotermiczne projektowanego rozerwatu stepowego koło Czumowa nad Bugiem. Ann. Univ. MCS, Sectio C. vol X, Lublin 1957.
2. Hoffmann A.: Revue française d'Entomologie, t. VI, 1939; s. 154.
3. Hoffmann A.: Faune de France. Coleopteres Curculionides, Paris 1951—1954.

4. Horion A.: Nachtrag zu Fauna Germanica. Der Käfer des Deutschen Reiches von Edmund Reitter. Krefeld 1935.
5. Kuntze R. i Noskiewicz J.: Zarys Zoogeografii Polskiego Podola. Wydawnictwo Towarzystwa Naukowego we Lwowie. Dział II. Lwów 1938.
6. Osterloff F.: O chrząszczach krajowych (dalszy ciąg). Pamiętnik Fizyograficzny, t. III, Warszawa 1883.
7. Reitter E.: Fauna Germanica. Die Käfer des Deutschen Reiches. Stuttgart 1916.
8. Smreczyński S.: Kilka uwag o krajowych ryjkowcach. Polskie Pismo Entomologiczne, Lwów 1929.
9. Smreczyński S.: Zbiór ryjkowców śp. Wojciecha Mączyńskiego. Spraw. Kom. Fizyograf., t. LXV, Kraków 1931.
10. Smreczyński S.: Uwagi o krajowych ryjkowcach. II. Polskie Pismo Entomologiczne, t. XII, Lwów 1933.
11. Smreczyński S.: Materiały do fauny Polski. Ryjkowce (Curculionidae). Spraw. Kom. Fizyograficznej PAU, t. LXX, Kraków 1936.
12. Smreczyński S.: Przyczynek do fauny ryjkowców (Curculionidae, Col.) Polski. II. Polskie Pismo Entomologiczne, t. XVI—XVII, Lwów 1937—1938.
13. Smreczyński S.: Uwagi o ryjkowcach (Coleoptera — Curculionidae) Polski i krain sąsiednich. Polskie Pismo Entomologiczne, t. XIX, Wrocław 1949.
14. Smreczyński S.: Uwagi o krajowych ryjkowcach (Coleoptera, Curculionidae): III. Polskie Pismo Entomologiczne, t. XXV, Wrocław 1955.
15. Tarbinskij S. P. i Pławilszczikow N. N.: Opredelitel nasiekomych jewropejskoj czastii SSSR. Moskwa 1948.
16. Tenenbaum Sz.: Chrząszcze (Coleoptera) zebrane w Ordynacji Zamojskiej w gub. Lubelskiej. Pamiętnik Fizyograficzny, t. XXI, Warszawa 1913.
17. Tenenbaum Sz.: Dodatek do spisu chrząszczy z Ordynacji Zamojskiej. Pamiętnik Fizyograficzny, t. XXV, Warszawa 1918.
18. Tenenbaum Sz.: Nowe dla Polski gatunki i odmiany chrząszczy oraz nowe stanowiska gat. dawniej podawanych. Fragmenta Faunistica, t. I, Warszawa 1931.
19. Trella T.: Wykaz chrząszczy z okolic Przemyśla. Polskie Pismo Entomologiczne, t. XII, Lwów 1933.
20. Trella T.: Wykaz chrząszczy z okolic Przemyśla. Polskie Pismo Entomologiczne, t. XIII, Lwów 1934.
21. Winkler A.: Catalogus Coleopterorum regionis palaearctis. Wiedeń 1924—1930.
22. Voss E.: Zur Synonymie und systematischen Stellung europäischer Cossoninen-Gattungen unter Berücksichtigung einiger Gattungen der madeirischen Fauna. Müncher Entomologischen Gesellschaft, t. XXXIV/XXXV, München 1955.

РЕЗЮМЕ

Материалы для настоящей работы были собраны в 1956 г. в восточных районах Люблинского воеводства во время систематических исследований фауны долгоносиков в ксеротермических биотопах в местностях: Грудек — Грубешовского уезда, Лабуны — Замойского уезда и в резервате Ставка Гура Хелмского уезда. Кроме того автор использовал материалы добытые во время

случайных уловов в местностях: Жджанне и Вежхованы — Красноставского уезда, Вандаин — Любартовского уезда и Зембожице около Люблина.

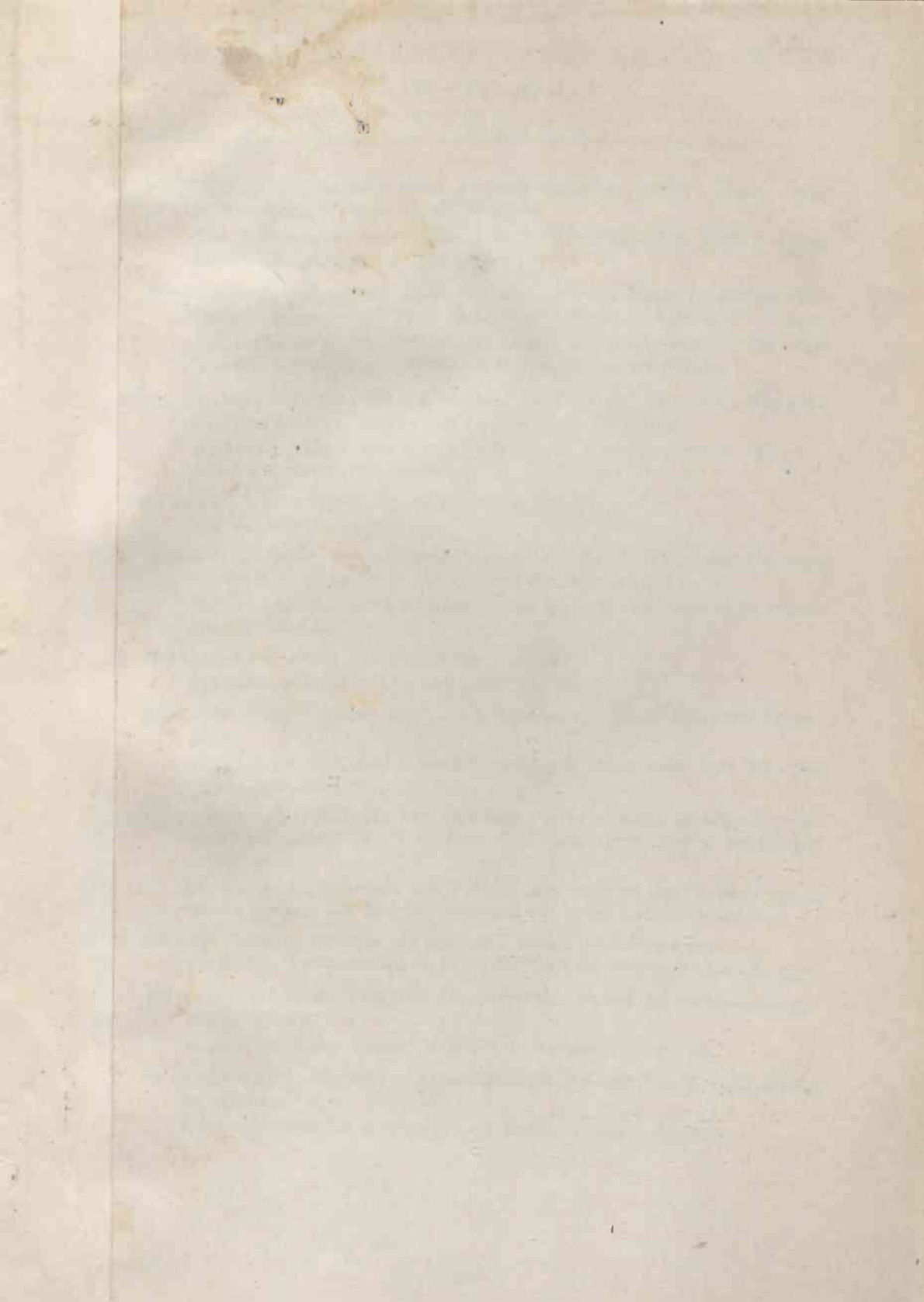
Автор приводит перечень 15 редких видов, их краткую зоогеографическую характеристику, а также экологические особенности.

Среди этих видов *Apion ergenense* Becker является новым в фауне Польши; следующие в количестве 12 не были известны из Люблинского воеводства, а именно: *Diodorrhynchus austriacus* Oliv., *Apion oblivium* Schilsky, *A. detritum rumaniacum* Wagn., *Otiorrhynchus laevigatus* Fabr., *Ot. conspersus* Germ., *Ot. velutinus* Germ., *Peritelus leucogrammus* Germ., *Rhyncolus angusticollis* Reitt., *Sibinia tibialis* Gyll., *Scleropterus serratus* Germ., *Ceuthorrhynchus (Sirocalus) quercicola* Payk. и *C. magnini* Hoffm., относительно же остальных, как *Apion punctirostre* Gyll. и *Dorytomus nordenskiöldi* Fst., указано, что они были уже известные из окрестностей Люблина и местности Звежинец около Замостья.

Summary

Materials to the present paper were collected on the eastern territories of the Lublin district in 1956, during systematic investigations on the *Curculionidae* fauna in xerothermic biotopes at Gródek (the Hrubieszów region), Łabunie (the Zamość region), and in the reservation Stawska Góra in the Chełm region. Apart from that the author made use of materials collected casually in the localities Żdżanne and Wierzchowiny in the Krasnystaw region, Wandzin (the Lubartów region), and Zemborzyce near Lublin.

The author gives a list of 15 rare species, their short zoogeographic characteristics, as well as some ecological details. Among these species *Apion ergenense* Becker is new for the Polish fauna, the following 12 species have not been reported so far to occur in the Lublin district: *Diodorrhynchus austriacus* Oliv., *Apion oblivium* Schilsky, *A. detritum rumaniacum* Wagn., *Otiorrhynchus laevigatus* Fabr., *Ot. conspersus* Germ., *Ot. velutinus* Germ., *Peritelus leucogrammus* Germ., *Rhyncolus angusticollis* Reitt., *Sibinia tibialis* Gyll., *Scleropterus serratus* Germ., *Ceuthorrhynchus (Sirocalus) quercicola* Payk., and *C. magnini* Hoffm. The remaining species, as *Apion punctirostre* Gyll. and *Dorytomus nordenskiöldi* Fst. have been found in the environments of Lublin and Zwierzyniec near Zamość.

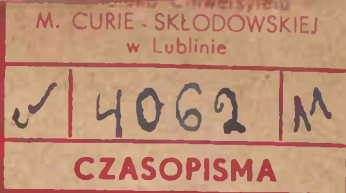

1. J. Rydzak: Wpływ małych miast na florę porostów. Część I. Dolny Śląsk — Kluczbork, Wołczyn, Opole, Cieszyn.
The Influence of Small Towns on Lichen Vegetation. Part I. Dolny Śląsk — Kluczbork, Wołczyn, Opole, Cieszyn.
2. J. Rydzak: Wpływ małych miast na florę porostów. Część II. Beskidy Zachodnie. Wisła — Ustroń — Muszyna — Iwonicz — Rymanów — Lesko.
The Influence of Small Towns on Lichen Vegetation. Part II. The West Beskidy. Wisła, Ustroń, Muszyna, Iwonicz, Rymanów, Lesko.
3. H. Jawłowski: On the *bulbus olfactorius* and *bulbus olfactorius accessorius* of Some mammals.
Bulbus olfactorius i *bulbus olfactorius accessorius* niektórych ssaków.
4. J. Rydzak: A method of studying growth in lichens.
Metoda badania porostów.
5. K. Caboń: Untersuchungen über die saisonale Veränderlichkeit des Gehirnes bei der kleinen Spitzmaus (*Sorex minutus minutus* L.).
Badania nad sezonową zmiennością mózgu u ryjówki malutkiej (*Sorex minutus minutus* L.).
6. L. Tarłowska: Skład antropologiczny Kurpiów.
Die anthropologische Charakteristik der Kurpie.
7. J. Rydzak: Wpływ małych miast na florę porostów. Część III. Tatry. Zakopane.
The Influence of Small Towns on Lichen Vegetation. Part III. The Tatra. Zakopane.
8. A. K. Tarkowski: Badania nad rozrodem i śmiertelnością zarodkową u ryjówki aksamitnej (*Sorex araneus* L.). Część II. Rozród w warunkach naturalnych.
Studies on Reproduction and Prenatal Mortality of the Common Shrew (*Sorex araneus* L.). Part II. Reproduction under natural conditions.
9. J. Kubik: Wstępne badania nad rodzajem *Arvicola Lacépède*.
Vorläufige Untersuchungen über die Gattung *Arvicola Lacépède*.
10. A. Dehnel: Ein neues Säugetier der polnischen Fauna *Nyctereutes procyonoides* Gray.
Nowy ssak fauny Polski *Nyctereutes procyonoides* Gray.
11. J. Trojanowski: Rozdział chromatograficzny kwasów hymatomelanowych na celulozie.
Chromatography of Hymatomelanin Acids upon the Cellulose.

ANNALES
UNIVERSITATIS MARIAE CURIE-
LUBLIN—POLONIA

VOL. X.

SECTIO C

12. I. Dzierżykraj-Rogalski: Die saisonale Veränderlichkeit der Schilddrüse bei der Wasserspitzmaus (*Neomys fodiens* Schreb.).
Sezonowa zmienność tarczycy u rzęsorka rzeczka (*Neomys fodiens* Schreb.).
13. D. Fijałkowski: Zbiorowiska kserotermiczne projektowanego rezerwatu stepowego koło Czumowa nad Bugiem.
Xerophytic Plant Communities of a Steppe Reservation Planned near Czumów on the Bug.
14. J. Rydzak: Wpływ małych miast na florę porostów. Część IV. Lubelszczyzna — Kieleckie — Podlasie. Puławy — Zamość — Busko — Siedlce — Białowieża.
The Influence of Small Towns on the Lichen Flora. Part IV. The Regions of Lublin Kielce, Podlasie Including the Towns: Puławy, Zamość, Busko, Siedlce, Białowieża.
15. Z. Pucek: Histomorphologische Untersuchungen über die Winterdepression des Schädels bei *Sorex* L. und *Neomys* Kaup.
Badania histomorfologiczne nad zimową depresją czaszki w rodzajach *Sorex* L. i *Neomys* Kaup.